

SŁOWO

WILNO, Wtorek, 25 sierpnia 1931 r.

Redakcja i Administracja, Wilno. Zamkowa 2. Otwarta od g. 9 i do 4. Tel.: Redakcji 17-82, Administr. 288

PRENUMERATA miesięczna z odniesieniem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł, zagranicę 7 zł. Konto czekowe P.K.O. Nr. 80259. W sprzedaży detal. cena pojedynczego n-ro 20 gr.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Redakcja rękopisów niezamówionych nie zwraca. Administracja nie uwzględnia zastrzeżeń co do rozmieszczenia ogłoszeń.

BIENIAKONIE — Bufet Kolejowy.
BRASŁAW — Księgarnia T-wa „Lot”.
BARANOWICZE — ul. Szepietkowskiego — A. Laszuk.
DĄBROWICA (Polesie) — Księgarnia K. Malinowskiego.
DUKSZTY — Bufet Kolejowy.
GLEBOKIE — ul. Zamkowa — W. Włodzimierzow.
GRODNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.
HORODZIEJ — Dworzec Kolejowy — K. Smarzyński.
IWIEŃCIE — Sklep tytoniowy — S. Zwierzyński.
KLECK — Sklep „Jedność”.
LIDA — ul. Suwalska 13 — S. Mateski.
MOŁODECZNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.

NIESWIEŻ — ul. Ratuszowa — Księgarnia Jazwińskiego.
NOWOGRODEK — Kiosk St. Michalskiego.
N. SWIECIANY — Księgarnia T-wa „Ruch”.
OSZMIANA — Księgarnia Spółd. Nauz.
PISK — Księgarnia Polska — St. Bednarski.
POSTAWY — Księgarnia Polskiej Macierzy Szkolnej.
STOLPCE — Księgarnia T-wa „RUCH”.
SŁONIM — Księgarnia D. Lubowskiego, ul. Mickiewicza 13.
ST. SWIECIANY — ul. Rynek 9 — N. Tarasiejski.
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24, F. Juczewski.
WARSZAWA — T-wo Księg. Kol. „Ruch”.

CENY OGŁOSZEŃ: wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na stronie 2-iej i 3-iej gr. 40. Za tekstem 15 gr. Komunikaty oraz nadesłane milimetr 50 gr, Kronika reklamowa milimetr 60 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagranicę 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne o 50 proc. drożej. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń co do miejsca. Terminy druku mogą być przez Administrację zmieniane dowolnie. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 gr.

W PERSPEKTYWIE TYGODNIA

Upadek rządu Mac-Donalda. Na jakiej następną pociągnie ta zmiana? Na terenie polityki wewnętrznej osiągnęła zdaje się swój punkt kulminacyjny. Gabinet Mac-Donalda podał się do dymisji. Trzeba wyraźnie podkreślić, iż rząd ustąpił nie pod presją opozycji, ale na skutek rozdziewiętowania pomiędzy poszczególnymi ministrami. Plan oszczędnościowy, nad opracowaniem którego strawiono cały ubiegły tydzień, spotkał się z opozycją 8 ministrów w gabinecie Mac-Donalda. Kamieniem obrazy było 10 proc. obcięcie zasiłków dla bezrobotnych. Ministrowie ci na czele z Hendersonem i Alexandrem pod wpływem niedocześnie Trade-Unionów wypowiedzieli się przeciwko wprowadzeniu tego środka do planu oszczędnościowego i to zdecydowało o dymisji. W ten sposób sami labourzyści uniemożliwili Mac-Donaldowi dalsze sprawowanie rządów.

Pięta achillesowa gabinetu Mac-Donalda przez cały czas jego istnienia było to właśnie, iż nie tylko nie posiadał większości w parlamencie ale nie miał jednolitości w gabinecie, a stronnictwo, które reprezentował, było wybitnie niezdyscyplinowane i niejednokrotnie zdarzały się wypadki, iż Partia Pracy głosowała przeciwko rządowi Partii Pracy.

Ponieważ żadne z obecnych stronnictw angielskich nie posiada w parlamencie większości, misję tworzenia nowego rządu otrzymał ponownie Mac Donald, który zamierza utworzyć gabinet koalicyjny. Podstawą dla tego rządu ma być program doraźny walki z kryzysem ekonomicznym i finansowym.

— Dymisja hr. Bethlena. Wielką niespodziankę zgłotował opinii europejskiej hr. Stefan Bethlen podając się do dymisji, po jedenastu latach kierowania polityką węgierską. Węgry były tym szczęśliwym krajem, który po wojnie światowej nie przechodził co kilka miesięcy osłabiających organizm państwowy przesileni ministerjalnych. Dymisja hr. Bethlena i desygnowanie na premiera hr. Karolyi, reprezentującego w polityce wewnętrznej ten sam co dymisjonowany szef rządu kierunek, wskazuje, że nie kwestie polityki wewnętrznej były powodem ustąpienia hr. Bethlena.

Hr. Bethlen w ciągu ostatnich lat dążył do przewekslowania polityki zagranicznej Węgier na tory włoskie. Pamiętamy liczne podróże zagraniczne, które najczęściej prowadził do Rzymu, Stanowisko Mussoliniego, jego głośne mowy z akcentami rewizjonistycznymi były magnesem, który pociągał hr. Bethlena, otwierając nadzieję, iż przy współpracy z Włochami i poparciem Anglii (akcja lorda Rothemera) uda się mu uzyskać rewizję krzywdzących Węgry terytorjalnie traktatów.

Kryzys ekonomiczny, ogarniający całą Europę, dotknął również i Węgry. Dla poprawy sytuacji ekonomicznej konieczną jest większa pożyczka długoterminowa, ale tą w dzisiejszych warunkach może udzielić tylko Francja. Właśnie tu należy szukać właściwej przyczyny ustąpienia hr. Bethlena i desygnowania na premiera frankofila hr. Karolyi.

Osoba hr. Bethlena, prowadzącego politykę włoską, jest we Francji więcej niż niepopularna i podobno jednym z warunków udzielenia kredytu było właśnie usunięcie hr. Bethlena co dyskretnie dano do zrozumienia w Budapeszcie. Ponieważ pożyczka jest w obecnej sytuacji finansowej Węgier jedyną bodajże deską ratunku wobec wycofywania przez Szwajcarię krótkoterminowego kredytu w wysokości 200 milj. pengo hr. Bethlen ustąpił.

Przesilenie gabinetowe w Anglii

Ostry rozdziewięt w łonie gabinetu

LONDYN. PAT. Niedzielne posiedzenie gabinetu przybrało dramatyczną formę. Gdy Mac Donald przedstawił kolegom ostateczny plan, w którym przewidziane jest 10-procentowe obniżenie zasiłków dla bezrobotnych, 8 ministrów wypowiedziało się przeciwko, 13 zaś za obniżeniem.

Wobec takiej opozycji w łonie wia-

Sytuacja w Anglii

LONDYN. PAT. — „Times” w następujący sposób charakteryzuje obecną sytuację: Pełne nadziei oświadczenie z soboty w nocy wskazywało, że gabinet doszedł do porozumienia co do planu oszczędnościowego, którego redakcja była sfinalizowana. Tymczasem ostre różnice powstały w łonie samego gabinetu co do sprawy, jak daleko mogą sięgnąć oszczędności.

Jest publiczną tajemnicą, że różnice zdań wywołuje kwestia, czy rząd ma wziąć odpowiedzialność za propozycję obniżenia zasiłków dla bezrobotnych. Mac Donald i Snowden są jakoby przekonani, że bez takiego obniżenia ogólna suma oszczędności nie byłaby wystarczająca oraz, że charakter oszczędności nie jest tego rodzaju, aby mógł przywrócić wszechświatowe zaufanie, niezbędne dla podtrzymania siły nabywczej fundu.

Inni członkowie rządu mają być jednak niezdeterminowani lub wręcz przeciwni obniżeniu zasiłków.

Mac Donald i Snowden walczą w ostatniej chwili istotnie, pragnąc wykazać, że partia ich zdolna jest do rządzenia. Odwaga w takiej chwili pomoże, choć trochę zaś zaszkodzi interesom tych klas, troska o które stanowi zadanie socjalistów. Załamanie się kredytu brytyjskiego nikogo nie dotknie bardziej, jak rzesze ubogich, a kredyt brytyjski znajduje się w wielkim niebezpieczeństwie.

Kredyty 50 milionów funtów — pisze dziennik — niedawno udzielone Bankowi Angielskiemu są na wyczerpaniu i za parę dni dalsze znaczne kredyty muszą być uzyskane. Uzyskanie ich nie będzie możliwe, o ile nie zostanie przedstawiony plan, któryby zadowolonych tych, do których zwrócono się z twierdzeniem, że udzielając pomocy funtowi st., pomagają walucie, posiadającej pierwszorzędne warunki egzystencji.

Z takim planem za długo zwlekano i cały gabinet wie, że o ile chce się naprawdę funta uratować, pozostaje zaledwie kilka godzin, ażeby to uczynić.

Narady w pałacu królewskim

LONDYN. PAT. — W poniedziałek, o godzinie 10 rano zaproszony został do pałacu królewskiego Mac Donald, Henderson i Baldwin. Posiedzenie rady ministrów wyznaczone zostało na południe. Biuro Reutera dowia-

Dymisja rządu Mac Donalda

LONDYN. PAT. — RZĄD MAC DONALDA PODAŁ SIĘ DO DYMISJI. OFICJALNIE KOMUNIKUJĄ, ŻE MA BYĆ UTWORZONY RZĄD KOALICYJNY MISJA UTWORZENIA KOALICYJNEGO RZĄDU NARODOWEGO BĘDZIE POWIERZONA MAC DONALDOWI. — W SKŁAD NOWE-

Wobec rządu koalicyjnego

LONDYN. PAT. — Utworzenie rządu koalicyjnego pod przewodnictwem Mac Donalda jest posunięciem o charakterze wyjątkowym, posiadającym znaczenie zarządcze tymczasowe, obliczonego na przeprowadzenie planu finansowego dla zbalansowania zagrożonego nadmiernymi wydatkami budżetu Wielkiej Brytanii.

Po opanowaniu sytuacji finansowej przez wprowadzenie stosownej ustawy w parlamencie, po uchwaleniu jej przy pomocy zapowiedzianej obecnie większości, program rządu koalicyjnego będzie faktycznie wyzerowany. Okres tej pracy może potrwać od 6 do 8 tygodni.

Czy rząd koalicyjny pozostanie potem u władzy dla dalszego sprawowania rządów — trudno jest dzisiaj przewidzieć. W dużym stopniu zależeć to będzie oświadczenia od Mac Donalda i od stosunku, jaki ułoży się między nim a Labour Party.

W-g ogólnego mniemania, nowy rząd ograniczy się do uchwalenia zasadniczych zarządzeń celem udrożnienia finansów narodowych, co powinno być dokonane przed końcem września.

Rozwiązanie parlamentu i wybory nastąpiłyby prawdopodobnie w październiku. Ogłoszony komunikat stwierdza, iż w naradach Mac Donalda z Baldwinem, Samuelem i Snowdenem w sprawie składu nowego rządu osiągnięte zostały znaczne postępy. Za najważniejszy punkt przy tworzeniu nowego rządu uważana jest sprawa zażegnania istniejącego kryzysu narodowego.

Nie będzie to więc rząd koalicyjny w zwykłym znaczeniu tego słowa, lecz rząd wspólny dla tego jedynego celu. Kiedy ten cel zostanie osiągnięty, stronnictwa polityczne powrócą na swe zwykłe stanowiska.

W-g ogólnego mniemania, nowy rząd ograniczy się do uchwalenia zasadniczych zarządzeń celem udrożnienia finansów narodowych, co powinno być dokonane przed końcem września.

Rozwiązanie parlamentu i wybory nastąpiłyby prawdopodobnie w październiku. Ogłoszony komunikat stwierdza, iż w naradach Mac Donalda z Baldwinem, Samuelem i Snowdenem w sprawie składu nowego rządu osiągnięte zostały znaczne postępy. Za najważniejszy punkt przy tworzeniu nowego rządu uważana jest sprawa zażegnania istniejącego kryzysu narodowego.

Nie będzie to więc rząd koalicyjny w zwykłym znaczeniu tego słowa, lecz rząd wspólny dla tego jedynego celu. Kiedy ten cel zostanie osiągnięty, stronnictwa polityczne powrócą na swe zwykłe stanowiska.

W-g ogólnego mniemania, nowy rząd ograniczy się do uchwalenia zasadniczych zarządzeń celem udrożnienia finansów narodowych, co powinno być dokonane przed końcem września.

Rozwiązanie parlamentu i wybory nastąpiłyby prawdopodobnie w październiku. Ogłoszony komunikat stwierdza, iż w naradach Mac Donalda z Baldwinem, Samuelem i Snowdenem w sprawie składu nowego rządu osiągnięte zostały znaczne postępy. Za najważniejszy punkt przy tworzeniu nowego rządu uważana jest sprawa zażegnania istniejącego kryzysu narodowego.

Nie będzie to więc rząd koalicyjny w zwykłym znaczeniu tego słowa, lecz rząd wspólny dla tego jedynego celu. Kiedy ten cel zostanie osiągnięty, stronnictwa polityczne powrócą na swe zwykłe stanowiska.

W-g ogólnego mniemania, nowy rząd ograniczy się do uchwalenia zasadniczych zarządzeń celem udrożnienia finansów narodowych, co powinno być dokonane przed końcem września.

Rozwiązanie parlamentu i wybory nastąpiłyby prawdopodobnie w październiku. Ogłoszony komunikat stwierdza, iż w naradach Mac Donalda z Baldwinem, Samuelem i Snowdenem w sprawie składu nowego rządu osiągnięte zostały znaczne postępy. Za najważniejszy punkt przy tworzeniu nowego rządu uważana jest sprawa zażegnania istniejącego kryzysu narodowego.

Nie będzie to więc rząd koalicyjny w zwykłym znaczeniu tego słowa, lecz rząd wspólny dla tego jedynego celu. Kiedy ten cel zostanie osiągnięty, stronnictwa polityczne powrócą na swe zwykłe stanowiska.

Plan sanacji banków rumuńskich

Akcja państwa rumuńskiego i Banku Narodowego dla pomocy bankom rumuńskim, prowadzona jest według planu, podzielonego na trzy części. Przedewszystkiem utworzono syndykat pięciu wielkich banków bukareszteńskich z kapitałem 1 miljarda lei, którego zadaniem jest przyjąć z pomocą w razie trudności tym bankom, które do syndykatu należą. Fundusz syndykatu zagwarantowany jest portfelem banków należących do syndykatu jak również poręczeniem państwa. Syndykat zagał swą działalność dnia 17 sierpnia. Do zarządu syndykatu należą przedstawiciele poszczególnych banków jak Banca de Credit, Banca Crisoveloni, Marmarosch Banca, Banca Moldowa, Banca Romaneasca. Prze wodniczącym syndykatu jest Konstantyn Angelescu, były gubernator Banku Narodowego a jego zastępcą Buzdugan, administrator Banku Narodowego. Na fundusz syndykatu składają się udziały poszczególnych banków a mianowicie Banca Romaneasca i Banca de Credit po 250 milionów lei, Banca Marmarosch Blanc 200 milionów, Banca Crosveloni i Banca Moldowa po 150 milionów lei.

Bank Narodowy zajmuje się ostatnią kwestią utworzenia podobnego syndykatu dla pomocy bankom prowincjonalnym, które w tej sprawie zwróciły się do Banku Narodowego z odpowiednim memorjałem.

W dalszym planie sanacyjnym przewidziano, że państwo udzieli pomocy tym bankom, których zobowiązania wzrosły tem, że swego czasu na rynku szwajcarskim wykupiły akcje rumuńskiego towarzystwa naftowego Steaua Romana i które mają wartość zakupu, będącą wyższą aniżeli dzisiejsza cena akcji spłacą aż do roku 1944. Chodzi tu ogółem o 700 milionów lei według dzisiejszego kursu. Państwo przejmie na siebie spłacanie zobowiązań bankowych, przez co znacznie zmniejszone zostaną ciężary banków. Prasa rumuńska pisze, że państwo proponuje sprzedawcom akcji tereny naftowe jako przeciwwartość.

Jako dalszy środek pomocy bankom rumuńskim jest postanowienie wydania emisji obligacji wielkiego przemysłu pod gwarancją państwa. Wielkie towarzystwa przemysłowe jak Reszica, Petroszani, Lupeni, Cujir, Astra de Wagona, I. A. R. zalegają wielkim bankom rumuńskim 1 miliard lei. Dług ten powstał swego czasu przy inwestycyjnej polityce przemysłu rumuńskiego. Aby dług ten mógł być bankom spłacony, zostanie uchwalona ustawa, mocą której pozwala się wspomnianym towarzystwom wydać obligacje w wysokości długu, jaki każ de towarzystwo w danym banku posiada. Państwo starać się będzie o ulokowanie tych obligacji na rynku krajowym i zagranicznym. Ogólna wartość emisji nie może przekraczać jednego i pół miljarda lei. Kupony będą umorzone w terminie 15 — 20 lat, a oprocentowane 7 — 8 procentami. Obligacje podłożone będą pierwszorzędną hipoteką na nieruchomości każdego przedsiębiorstwa, gwarancją banku, który swego czasu udzielił kredytu a wreszcie gwarancją państwa.

W kołach gospodarczych plany te przyjmowane są z zadowoleniem, bowiem dzięki tym zarządzeniom przedewszystkiem skonsolidowany zostanie dług wielkich przedsiębiorstw, co umożliwi nowe inwestycje, ożywiony zostanie ruch giełdowy, jak i w ogóle całe życie gospodarcze.

Posiedzenie Rady Ministrów

WARSZAWA. PAT. — W poniedziałek 24 b. m. odbyło się pod przewodnictwem p. premiera Aleksandra Prystora posiedzenie Rady Ministrów.

Na posiedzeniu tem Rada Ministrów, po załatwieniu szeregu spraw bieżących, uchwaliła m. in. szereg projektów ustaw raryfikacyjnych, projekt ustawy o standaryzacji wywożonych zagranicę wytworów produkcji roślinnej i zwierzęcej, projekt ustawy o koncesjach na koleje znaczenia miejscowego i na koleje miejskie oraz powzięła uchwałę, ustalającą nowe przepisy kancelaryjne dla administracji rządowej.

Pomnik Joanny d'Arc w Starogardzie

STAROGARDZ. PAT. — W Starogardzie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej ufundowało pomnik Joanny d'Arc, którego poświęceniu i odsłonięciu dokonano uroczystości przy dźwiękach 4 orkiestri i udziale 2 tysięcy druhn.

MARSZAŁEK PIŁSUDSKI W WILNIE

Wczoraj rano przyjechał do Wilna w ilnych i wojskowych. p. Marszałek Piłsudski, witany na dworcu przez wojew. Beczkowiczę i Glabisz. Marsz. Piłsudski zamieszkał w pałacu reprezentacyjnym.

Min. Zaleski wyjeżdża do Genewy

WARSZAWA, 24.8 (tel. wł. „Sto- ga na Paryż, gdzie zatrzyma się na dwa dni i odbędzie konferencję z Genewy na sesję Ligi i Zgromadzenia min. Briandem. w dniu 27-go b. m. wieczorem dro-

Książę Mikołaj wrócił do Bukaresztu

BUKARESZT. PAT. — Wczoraj malnie w Bukareszcie na lotnisku Ba-neasa. Na lotnisku oczekiwali księcia hr. Szembek, polski attache wojskowy płk. Michałowski oraz grono najwybitniejszych przedstawicieli lotnictwa rumuńskiego.

Zerwanie stosunków między Hiszpanją a Watykanem

RZYM. PAT. — „Tribuna” donosi kwencji niuunkione jest zerwanie sto z Madrytu, że wbrew zaprzeczeniom sunków dyplomatycznych między Hiszpanią a Watykanem. W konse-

Lotnicy polscy w Ameryce

NOWY YORK. PAT. — Do Nowe- cieli tutejszego lotnictwa. Jutro lotnicy Yorku przybyli parowcem „Britan- nasi przyjeźci będą na ratuszu, zaś we- nie” naczelnik wydziału lotnictwa cy- środe polskich gości przedstawi w Wa- wilnego w M-stwie Komunikacji płk. syngtonie prezydentowi Hooverowi Filipowicz i kpt. Orliński, powitani polski charge d'affaires radca Sokołow przez konsula polskiego i przedstawicieli.

Uniwersytet katolicki na Litwie

KOWNO. PAT. — „Rytas” podaje, dział teologiczny na uniwersytecie Wi- iz centrum Akcji Katolickiej postanowiło założyć na Litwie uniwersytet ka- tolicki, uważając, iż zreformowany wy-

